

Biroul permanent al Senatului
Bp 469 11 10 2007

AVIZ
**referitor la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea
Legii nr.301/2004, publicată în Monitorul Oficial, Partea I,
nr.575 din 29/06/2004, privind Codul Penal**

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.301/2004, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.575 din 29/06/2004, privind Codul Penal, transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.B469 din 14.09.2007,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri :

1. Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea Legii nr.301/2004 - Codul penal, în scopul prevenirii și combaterii violenței în familie și a abandonului familial.

Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, ca și legea supusă modificării, iar în aplicarea art.75 alin.(1) din Constituția României, republicată, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Semnalăm că soluția modificării unor dispoziții dintr-o lege care nu este în vigoare, așa cum se propune prin prezentul proiect, contravine prevederilor exprese ale art.56 alin.(1) din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, potrivit cărora diferitele evenimente legislative pot interveni **numai după intrarea în vigoare a actului normativ, pe durata existenței acestuia.**

Pe de altă parte, în cazul adoptării prezentului proiect în forma propusă, s-ar ajunge la situația în care legea de modificare ar fi în vigoare, în vreme ce intrarea în vigoare a actului normativ de bază ar fi prorogată, ceea ce nu poate fi acceptat.

Sugerăm, de aceea, completarea proiectului cu un nou articol, **art.III**, care să prevadă intrarea în vigoare a prezentului proiect la data intrării în vigoare a Legii nr.301/2004, astfel:

„**Art.III.** - Prezenta lege intră în vigoare la data intrării în vigoare a Legii nr.301/2004 - Codul penal.”.

3. La **titlul** propunerii legislative, pentru respectarea normelor de tehnică legislativă, sugerăm următoarea formulare:

„**Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.301/2004 - Codul penal**”.

4. La **partea introductivă a art.I**, pentru asigurarea unei reglementări în acord prevederile Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, precum și cu practica legislativă în domeniu, propunem reformularea textului, astfel:

„**Art.I.** - Legea nr.301/2004 - Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.575 din 29 iunie 2004, cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează.”.

În continuare, vor fi redată dispozițiile de modificare și de completare, structurate ca puncte marcate cu cifre.

Precizăm că majoritatea intervențiilor legislative propuse prin proiect reprezintă de fapt **completări** ale unor articole sau ale unor alineate ale unor articole și nu modificări ale acestora, cu excepția prevederilor referitoare la art.220 alin.(3), care sunt **modificate**. În această situație, nu este necesar ca proiectul să reia normele rămase nemodificate, ci doar să prevadă în mod expres textele care se introduc, precum și textele care se modifică.

Pentru aceste motive, propunem redactarea părții dispozitive a punctelor **art.I** care au ca obiect introducerea unor alineate, după următorul model:

„... . După alineatul (...) al articolului ... se introduce un nou alineat, alin.(...), cu următorul cuprins:”.

Precizăm că alineatele care urmează a fi introduse în finalul unor articole nu se marchează cu cifre însoțite de indici, ci cu numărul următor ultimului alineat existent în textul de bază.

În cazul normei de completare a **art.205 alin.(2)** partea dispozitivă a punctului trebuie să fie redactată astfel:

„... . La alineatul (2) al articolului 205, după litera e) se introduce o nouă literă, lit.f), cu următorul cuprins:”.

În cazul normei de modificare a **art.220 alin.(3)**, partea dispozitivă a punctului trebuie redactată astfel:

„... . Alineatul (3) al articolului 220 se modifică și va avea următorul cuprins:”.

5. Pe fondul reglementării, semnalăm că instituirea unora dintre soluțiile legislative propuse ar conduce la **atenuarea** răspunderii penale în cazul în care subiectul pasiv este un membru de familie al făptuitorului, față de reglementarea actuală cuprinsă în Legea nr.301/2004.

Precizăm astfel că prevederea distinctă a unor fapte drept variante ale unor infracțiuni, în cazul în care subiectul pasiv este un membru al familiei făptuitorului sau o rudă apropiată a acestuia, cu menținerea, însă, a **aceleiași pedepse** ca pentru varianta-tip, conduce la imposibilitatea reținerii circumstanței agravante prevăzute în art.89 lit.f) teza finală din Legea nr.301/2004. Așa cum se cunoaște, atunci când una dintre circumstanțele agravante este prevăzută de lege ca element circumstanțial în conținutul infracțiunii, ea nu mai poate fi reținută ca circumstanță agravantă în individualizarea judiciară a aceleiași infracțiuni.

Ca urmare a aplicării acestor reguli, în cazul infracțiunilor propuse a fi incriminate în **art.182 alin.(3)** - pentru situația în care subiectul pasiv este cel prevăzut în alin.(2) al aceluiași articol, în **art.187 alin.(1¹)** și **alin.(2¹)**, **art.201 alin.(1¹)**, **art.202 alin.(1¹)**, **art.208 alin.(1¹)**, **art.210 alin.(1¹)**, **211 alin.(1¹)**, **art.218 alin.(1¹)**, **art.235 alin.(3¹)** - dacă subiectul pasiv este un minor, **art.237 alin.(1¹)** și **art.252 alin.(1¹)**, săvârșirea faptei asupra unui membru de familie nu mai poate fi reținută ca circumstanță agravantă și, prin urmare, nu se mai aplică o pedeapsă care poate fi sporită cu 5 ani, în cadrul limitelor pedepsei imediat superioare, potrivit art.93 alin.(1) din Legea nr.301/2004. Se ajunge astfel ca pedeapsa aplicabilă pentru aceste infracțiuni să fie mai mică decât pedeapsa aplicabilă potrivit reglementării actuale din actul normativ de bază, contrar intenției inițiatorului, așa cum aceasta rezultă din Expunerea de motive.

Sugerăm, de aceea, reanalizarea acestor prevederi.

6. În ceea ce privește **subiecții infracțiunilor** propuse a fi incriminate, precizăm că, pentru instituirea unor reglementări distincte în privința infracțiunilor săvârșite asupra unui membru de familie sau asupra unei rude apropiate care nu locuiește și gospodărește împreună cu făptuitorul este necesar ca textele de incriminare să prevadă, după caz, fie doar calitatea cerută pentru **subiectul activ calificat**, fie doar calitatea cerută pentru **subiectul pasiv calificat**, o altă soluție conducând la dificultăți în aplicarea normelor.

Menționăm astfel că, în majoritatea cazurilor, în proiect este adoptată soluția prevederii atât a calității subiectului activ, cât și a calității subiectului pasiv, noțiunile de „membru de familie”, „rudă apropiată” și „părinte” fiind utilizate fără a se respecta corelarea dintre acestea, astfel cum rezultă din definițiile legale cuprinse în art.164 și art.165 din Legea nr.301/2004, după cum urmează:

a) În cazul infracțiunilor din **art.181 alin.(5¹)**, **art.182 alin.(3¹)**, **art.187 alin.(1¹)**, **art.189 alin.(1¹)** și **198 alin.(1¹)**, subiectul activ prevăzut de texte este **părintele**, iar subiectul pasiv este **membrul de familie** al acestuia.

Soluția adoptată este greșită, întrucât subiectul pasiv al infracțiunii săvârșite de **părinte** nu poate fi decât **copilul** acestuia, și nu oricare alt membru de familie.

b) În cazul infracțiunilor din **art.187 alin.(2¹)**, **art.208 alin.(1¹)** și **art.266 alin.(2¹)**, subiectul activ prevăzut de texte este **soțul**, iar subiectul pasiv este **celălalt soț**.

Prevederea calității cerute subiectului activ este inutilă, atâta vreme cât infracțiunea săvârșită asupra unui soț nu poate avea ca subiect activ decât pe celălalt soț.

c) În cazul infracțiunilor din **art.200 alin.(1¹)**, **art.211 alin.(1¹)** și **art.263 alin.(1¹)**, subiectul activ prevăzut de texte este **ruda apropiată**, iar subiectul pasiv este un **membru al familiei sale**, iar în cazul infracțiunilor din **art.202 alin.(1¹)**, **art.218 alin.(1¹)**, **233 alin.(1¹)**, **art.235 alin.(3¹)**, **art.237 alin.(1¹)** și **art.252 alin.(1¹)**, subiectul activ prevăzut de texte este **membrul de familie**, iar subiectul pasiv este **ruda apropiată**.

Ținând cont de faptul că sferile noțiunilor de **rudă apropiată** și de **membru de familie** nu se suprapun cu exactitate, iar calitatea de **rudă apropiată** sau de **membru de familie** se stabilește întotdeauna **în raport cu făptuitorul**, este necesară prevederea expresă doar a calității cerute pentru **subiectul pasiv calificat**.

d) În cazul infracțiunilor prevăzute în **art.201 alin.(2¹)** și **art.205 alin.(2) lit.e¹)**, subiectul activ prevăzut de texte este **membrul de familie**, iar subiectul pasiv este **membrul de familie**.

Având în vedere faptul că din prevederea calității subiectului pasiv rezultă și calitatea cerută pentru subiectul activ, precum și faptul că infracțiunea săvârșită asupra unui „membru de familie” nu poate fi comisă decât de un membru al familiei acestuia, este necesar ca textele să prevadă în mod expres doar calitatea cerută **subiectului pasiv calificat**.

Pe de altă parte, la **art.187 alin.(1¹)**, referitor la prevederea drept subiect activ calificat a persoanei „care are în îngrijirea sa minori”, precizăm că reglementarea este incompletă, întrucât, în acest caz, calitatea cerută subiectului pasiv nu rezultă din precizarea calității subiectului activ. Sugerăm, de aceea, ca norma să aibă în vedere faptele săvârșite **asupra minorului de către persoana în îngrijirea căruia acesta se află**.

Observația este valabilă, în mod corespunzător, și pentru dispoziția din **art.189 alin.(1¹)**.

7. La **art.198 alin.(1¹)**, pentru corectitudinea exprimării, sintagma „în pericol eminent” trebuie înlocuită cu expresia „în pericol **iminent**”.

8. La **art.199 alin.(1¹)**, semnalăm că din referirea la „violențele făcute de celălalt soț”, rezultă că subiectul activ al infracțiunii nu poate fi decât **soțul**, și nu oricare alt membru al familiei, astfel încât expresia „sau altui membru al familiei” trebuie eliminată.

Pe de altă parte, precizăm că din utilizarea expresiei „**a cărei** viață, sănătate sau integritate corporală este în primejdie ” nu rezultă cu suficientă claritate care este persoana avută în vedere de text, astfel încât propunem reanalizarea normei.

9. La **art.202 alin.(1¹)**, precizăm că în lipsa instituirii vreunei condiții privitoare la subiectul pasiv al **traficului de sclavi**, această infracțiune va fi incriminată atât prin dispozițiile **alin.(1)**, cât și prin cele ale **alin.(1¹)**, ceea ce nu poate fi acceptat. Propunem, de aceea, reformularea textului, prin introducerea expresiei „precum și traficul de sclavi” după sintagma „punerea sau ținerea unei persoane în stare de sclavie”.

10. La **art.208 alin.(1¹)**, precizăm că utilizarea noțiunii de „soț” în legătură cu situația avută în vedere de text - și anume existența unei hotărâri definitive de divorț - nu este corectă, întrucât în acest caz cele două persoane nu mai sunt **soți**. Sugerăm reanalizarea normei.

Observația este valabilă și pentru norma din **art.266 alin.(2¹)**.

11. La **art.210 alin.(1¹)**, menționăm că din prevederea drept subiect activ calificat a **soțului**, rezultă că infracțiunea incriminată constă în amenințarea cu săvârșirea unei infracțiuni sau a unei fapte păgubitoare de către acesta **împotriva lui însuși** sau în amenințarea îndreptată împotriva unei **rude apropiate**, fără a se înțelege dacă se are în vedere ruda apropiată a făptuitorului sau a soțului acestuia. Propunem, de aceea, reanalizarea textului.

12. În ceea ce privește normele din **art.218 alin.(1¹)** și **alin.(2)**, semnalăm că prevederea drept subiect activ a **membrului de familie**, respectiv a **părintelui** conduce la suprapunerea acestor reglementări cu cea cuprinsă în **art.222**, referitoare la incriminarea infracțiunii de incest. Sugerăm, de aceea, reanalizarea soluției legislative propuse.

13. Semnalăm că norma propusă pentru **art.228 alin.(1¹)** nu este necesară și trebuie eliminată, întrucât stabilirea obligațiilor legale de întreținere se reglementează de legislația familiei.

14. La **art.II**, ținând seama de intervențiile legislative suferite de Legea nr.301/2004, propunem reformularea textului, astfel:

„**Art.II.** - Legea nr.301/2004 - Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.575 din 29 iunie 2004, cu modificările ulterioare, precum și cu modificările și completările aduse prin prezenta lege, va fi republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, dându-se textelor o nouă numerotare”.

PREȘEDINTE

dr. Dragoș ILIEȘCU

București

Nr. 1382/10.10.2007